

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi Nousiaisissa

Ohje 1.1.2024 alkaen

Mistä ennakoarvioinnissa (EVA) on kyse?

Vaikutusten ennakoarvioinnilla tarkoitetaan päätösesitysten vaikutusten arviointia etukäteen.

Asian valmisteluvaiheessa arvioidaan, millaisia vaikutuksia käsillä olevasta asiasta tehtävällä päätöksellä ja eri päätösvaihtoehtoilla on .

Pätösvaihtoehtojen vaikutusten arvioinnit esitellään päätöksentekijöille, jotta he voivat ottaa tulokset huomioon päätöksenteossa.

Ennakoarviointi on kytkettävä osaksi kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua ja toteutuksen arviointia.

Miksi päätösten vaikutusten ennakoarviointi on tärkeää?

- Kuntahallinnossa tehtävät päätökset ovat usein mittavia ja laajoja, ja ne vaikuttavat merkittävästi kuntalaisiin ja kunnan talouteen.
- Erilaisten vaihtoehtojen käsittely ja vaikutusten jäsentäminen tukee tulevaisuuden suunnittelua.
- Päätösten vaikutusten ennakoarviointi on kirjattu eri näkökulmien osalta useampaan eri lakiin kuntien tehtäväksi. Lisäksi Kuntaliitto on antanut suosituksen kunnille ennakkovaikutusten arvioinnista.
- Lakisääteisiä ovat esimerkiksi asukkaiden hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvien päätösten arviointi.

EVA voidaan tehdä monesta eri näkökulmasta

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi

- Lapsivaikutusten arviointi
- Liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointi
- Mielensterveysvaikutusten arviointi
- Sukupuolivaikutusten arviointi
- Terveysvaikutusten arviointi
- Sosiaalisten vaikutusten arviointi
- Yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi
- Kielellisten vaikutusten arviointi

Muita ennakoarviointeja

- Ympäristövaikutusten arviointi
- Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi
- Vaikutusten arviointi kaavoituksessa
- Maaseutuvaikutusten arviointi
- Talousvaikutusten arviointi
- Yritysvaikutusten arviointi

Ennakointiprosessi

1) Vaikutusten
tunnistaminen EVAn
laatimiseksi

2) Päätösvaihtoehtojen
muodostaminen

3) Vaihtoehtojen
vertailu sekä
mahdollinen
kuuleminen

4) Esittelytekstin
laadinta

5) Seuranta ja arviointi

Nousiaisten EVA-malli 1.1.2024 alkaen

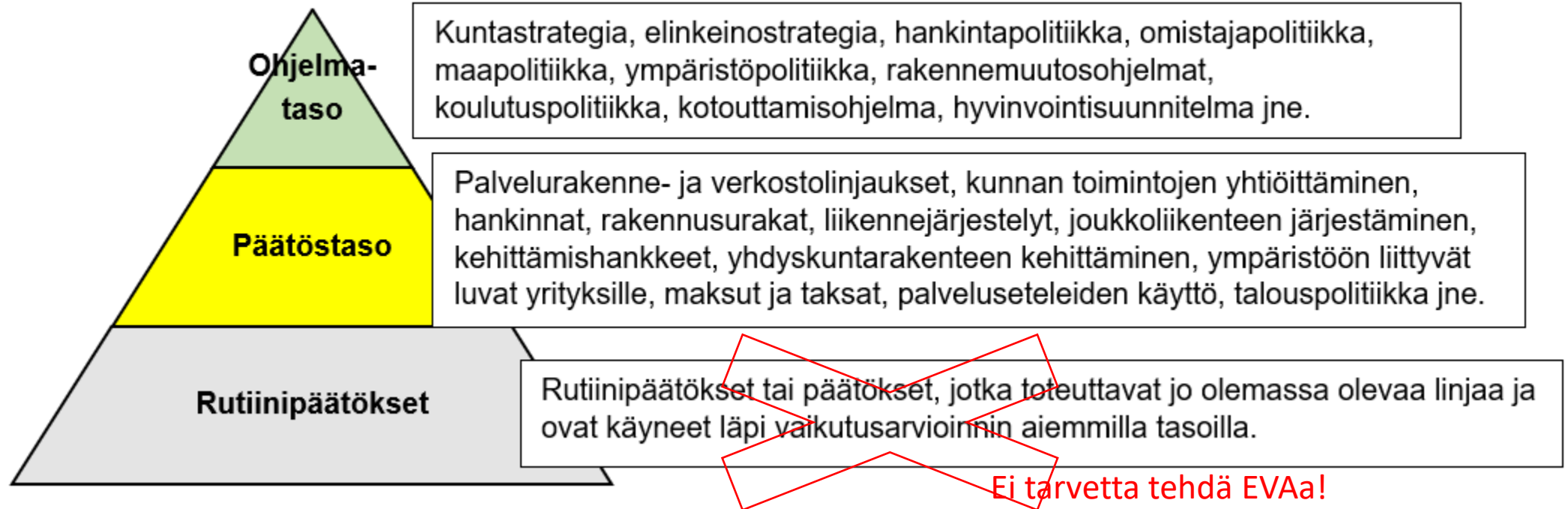
- Ennakkoarvioinnissa valmistelija kuvaa päätöksen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia ja esittää mahdollisia päätösvaihtoehtoja.
- Päätöksen esittelytekstissä kuvataan vaihtoehtoja ja ainakin ns. nollavaihtoehto, joka on kuvaus siitä, mitä tapahtuu, jos asialle ei tehdä mitään. Suosituksena on tehdä vertailu kahden tai kolmen vaihtoehdon välillä.
- Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi on rajattu neljään keskeisimpään näkökulmaan:
  - ihmisiin kohdistuvien vaikutusten (IVA),
  - lapsivaikutusten (LAVA),
  - yritysvaikutusten (YRVA) ja
  - ympäristövaikutusten (YVA) ennakkoarviointiin.

Arviointikriteerit

- Vaikutusten arviointi tehdään Nousiaisissa laadullisin perustein (sanallinen kuvaus arvioiduista vaikutuksista).
- Numeerista ennakoarviointia koskien kunnassa on jo valmiiksi käytössä monia vaikutusten arviointia koskevia toimintatapoja, kuten skenaariolaskelmia.
- Päätösten vaikutuksia arvioidaan
  - lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä,
  - välittömien ja välillisten vaikutusten kautta.

Päätösten jaottelu vaikutusten arvioinnin kannalta

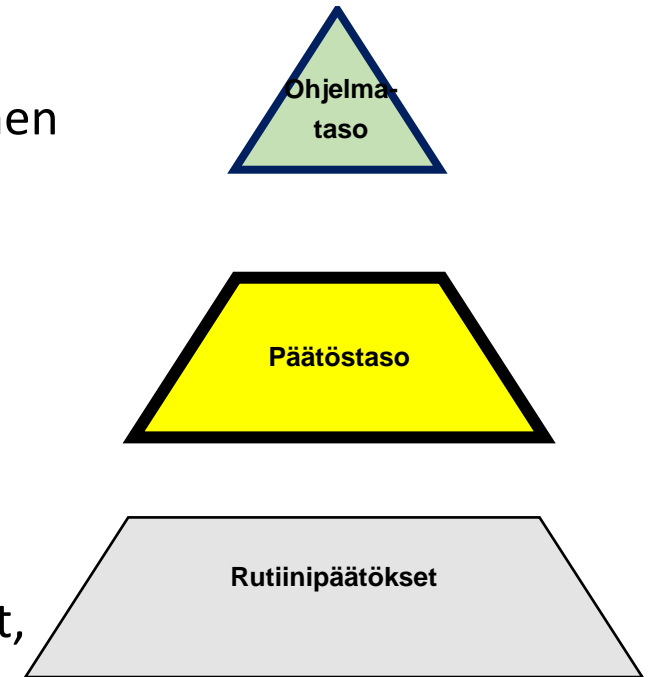

Millä perusteella teemme EVAn?

- **Ohjelmataason päätökset** vaikuttavat koko organisaatioon, mutta niitä tehdään määrällisesti vähiten. Niillä on kuitenkin suurin toimintaa ohjaava merkitys. Ohjelmataason päätöksissä usein pyydetään lisäksi erillinen lausunto sidosryhmiltä, kuten yrittäjähdistykseltä, ELY-keskukselta tai kunnan vaikuttamistoimielimiltä kuten vammaisneuvostolta.
- **Päätöstaso** koostuu suuresta määrästä niitä kunnissa tehtäviä strategisesti merkittäviä päätöksiä, jotka ovat kuitenkin yksittäisiä, mutta niillä on toimintaedellytyksiin erittäin merkittävät vaikutukset.
- **Rutiinipäätökset** ovat hallinnollisen tason päätöksiä, joilla ei ole strategista tai laaja-alaista merkitystä. Tähän sijoittuvat myös ne päätökset, joita hallitus- tai valtuustotasolla tehdään, mutta joista on jo aiemmassa päätöksentekovaiheessa tehty vaikutusten arviointi.

Ei tarvetta tehdä EVAa!

Milloin EVAa ei ole tarpeen tehdä?

Kun toimielimen päätös koskee muun muassa:

- yksilöä,
- oikaisuvaatimusta,
- viran tai toimen täyttämistä,
- tiedoksianto merkittävästä asiasta,
- lainsäädännöllistä/normiohjauksen muutosta,
- selvän epäkohdan poistumista ja palvelun laajenemista tai paranemista,
- toimeenpanoa ja valmistelua,
- poikkeus- ja häiriötilannetta.

Viranhaltijapäätöksistä ei laadita päätösten ennakkovaikutusten arviointia.